

Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2022 рік

М.Д. Тронько,
О.І. Ковзун,
Н.В. Сологуб,
І.В. Гончар,
І.П. Пастер

ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України»

Резюме. Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України» (далі — Інститут) є **консультативним і лікувальним закладом, що надає допомогу дорослим і дітям з ендокринною патологією.** Також Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій за фахом «ендокринологія», підготовки фахівців на курсах стажування та інформації. **Мета** — аналіз результатів роботи Інституту за 2022 р. **Матеріал та методи.** Об'єктом дослідження став звіт Інституту за 2022 р., а предметом дослідження — наукові звіти за темами та проектами, статистичні дані по науці й клініці. Методи дослідження — відбір, групування та аналіз наукових звітів і статистичних даних. **Результати.** У 2022 р. в Інституті продовжено виконання 5 фундаментальних досліджень у сфері теоретичної та клінічної медицини, 9 прикладних і науково-технічних розробок і 1 міжнародної наукової програми. Створено 1 нову технологію, впроваджено в практику 16 власних нововведень, з яких 5 нововведень із методів діагностики та 11 — із методів лікування. Опубліковано 113 праць, у т.ч. 20 — за кордоном. 18 статей опубліковано у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus. Видано монографію, 2 розділи в книзі та довідник, а також 4 планових номери науково-практичного медичного журналу «Ендокринологія/Endokrynologia». У стаціонарі проліковано 3 038 хворих і проведено 1 046 операцій, у поліклініці прийнято 32 076 хворих. За результатами державної атестації Інститут віднесено до I кваліфікаційної групи та внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. У складі Інституту працюють 2 академіки Національної академії медичних наук (НАМН) України та член-кореспонденти Національної академії наук (НАН) України, 1 член-кореспондент НАМН України, 8 професорів, 20 докторів наук і 36 кандидатів наук, 6 заслужених діячів науки й техніки України і 4 заслужених лікарів України. **Висновок.** Інститут займає провідні позиції серед наукових установ НАМН України.

Ключові слова: ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», наука, клініка, кадри.

Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка створено згідно з постановою КМ України №1244 від 19.12.1964 р. (наказ Міністерства охорони здоров'я України №40 від 18.01.1965 р.). Відповідно до постанови КМ України №211 від 22.03.1993 р. Інститут передано в підпорядкування Академії медичних наук України. Відповідно до постанови КМ України №732 від 13.07.2011 р. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 1999 року №1913 «Про затвердження Статуту Академії медичних наук України» внесено такі зміни до найменування установи: Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України» (постанова Президії НАМН України №19/8 від 6.10.2011 р.).

На сьогодні Інститут є науковим, консультативним і лікувальним закладом, що надає допомогу дорослим і дітям з ендокринною патологією.

Також Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій за фахом «ендокринологія», підготовки фахівців на курсах стажування та інформатії.

Після аварії на Чорнобильській АЕС Інститут є базовим закладом в Україні з питань дослідження її впливу на стан щитоподібної залози. Протягом багатьох років провідним напрямом наукової діяльності Інституту є вивчення етіології, патогенезу, клініки цукрового діабету, удосконалення діагностики, лікування та профілактики цього захворювання. Доволі тривалий час Інститут вивчає проблему йодного дефіциту в Україні. Більш детальну інформацію про досягнення Інституту за останній період можна прочитати в попередніх публікаціях [1-4].

Інститут має Сертифікат на систему управління якістю стосовно надання послуг із діяльності лікарняних закладів, послуг у сфері загальної та спеціалізованої лікарської практики, послуг у сфері охорони здоров'я, із досліджень й експериментальних розробок у сфері біотехнологій, інших природничих і технічних наук, послуг у сфері вищої освіти, що відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 «Система управління якістю. Вимоги» (ISO 9001:2015, IDT), який чинний до 21.11.2024 р.

Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку проведення державної атестації наукових установ, затвердженого постановою КМ України від 19 липня 2017 р. №540 і Наказу Міністерства освіти і науки (МОН) України від 17.09.2018 р. №1008 «Деякі питання державної атестації наукових установ» у 2020 році проведена державна атестація Інституту. Експертною комісією з проведення державної атестації наукових установ була визначена атестаційна оцінка Інституту (3,18/3,96) і установа була віднесена до I кваліфікаційної групи (згідно з Протоколом №04-ЕК/2020 від 29.05.2020 року і Наказу МОН України від 17.06.2020 року №817).

У 2020 р. Інститут внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави (підстава: Свідоцтво МОН України №02816, серія ДР від 04.09.2020 р., яке чинне до 04.09.2023 р.).

Інститут виконує широке коло фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт (НДР), результати яких високо цінуються науковими співробітниками та лікарями, що практикують.

У 2022 р. в Інституті завершено виконання 3 НДР, що фінансувалися з бюджету НАМН України за КПКВ 6561040 «Фундаментальні дослідження у сфері теоретичної та клінічної медицини», із термінами виконання 2020-2022 рр.:

- «Вивчення активності сигнального каскаду РІЗК/Акт у мононуклеарах периферичної крові у хворих на цукровий діабет 2 типу» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.) [5];
- «Експериментальне дослідження репродуктивних, адаптивних та поведінкових ефектів пренатальної дії ендокринних дизрапторів» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Резніков О.Г.) [6];
- «Клініко-імунологічне дослідження механізму дії та особливостей застосування холекальциферолу у дітей та підлітків на етапах розвитку цукрового діабету 1 типу» (наукові керівники: д-р мед. наук Попова В.В., д-р мед. наук, проф. Зак К.П.) [7].

Також в Інституті завершено виконання 5 НДР, що фінансувалися з бюджету НАМН

Актуальна інформація

України за КПКВ 6561040 «Прикладні та науково-технічні розробки», із термінами виконання 2020-2022 рр.:

- «Удосконалення методів діагностики, прогнозування та корекції ендокринопатій (раку щитоподібної залози та цукрового діабету)» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., д-р мед. наук, проф. Кваченюк А.М.) [8];
- «Розробити та дослідити ефективність нових засобів профілактики захворювань ендокринної системи з метою їх впровадження в клінічну практику» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф. Кравченко В.І.) [9];
- «Удосконалити методи лікування хворих на ожиріння на основі вивчення деяких патогенетичних чинників цього захворювання» (науковий керівник: д-р мед. наук Орленко В.Л.) [10];
- «Оптимізація лікування хворих на дифузний токсичний зоб з автоімунною офтальмопатією на підставі аналізу клініко-імунологічних особливостей перебігу захворювання та віддалених результатів лікування» (науковий керівник: канд. мед. наук, старш. наук. співроб. Терехова Г.М.) [11];
- «Оптимізація діагностики, хірургічного лікування та прогнозування перебігу пухлин щитоподібної залози, інциденталом надниркових залоз та паратиреоїдних аденом» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., членкор. НАМН України Коваленко А.Є.) [12].

У рамках міжнародних наукових програм продовжується виконання спільного Українсько-Американського дослідження «Науковий проект дослідження раку та інших захворювань щитоподібної залози в Україні в результаті аварії на Чорнобильській АЕС» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.), складовою якого став міжнародний проект «Чорнобильський банк тканин» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., д-р біол. наук, проф. Богданова Т.І.).

СПІВРОБІТНИЦТВО З НАУКОВИМИ УСТАНОВАМИ

Упродовж 2022 р. Інститут продовжив широке міжнародне співробітництво з питань,

пов'язаних із вивченням впливу аварії на Чорнобильській АЕС на структуру та функцію щитоподібної залози. Проекти виконуються в рамках Всесвітньої організації охорони здоров'я, Комісії Європейського Союзу, Дитячого фонду Організації Об'єднаних Націй, з установами США (Національний інститут раку, Колумбійський та Каліфорнійський університети), Великобританії (Кембридзький і Уельський університети, Імперіал-коледж, м. Лондон), Німеччини (Науково-дослідний центр екології та здоров'я, м. Нойєрберг, Університет м. Вюрсбург, Університет ім. Гумбольдта, м. Берлін), Японії (Медичний університет, м. Нагасаки, Фонд «Сасакава»), Італії (Навчальний університет, м. Неаполь, Університет м. Мілан, Університет м. Піза), Франції (Університет м. Реймс), Канади (Університет м. Торонто) і Бельгії (Вільний Брюссельський університет).

Також здійснюється наукове співробітництво з Інститутом молекулярної біології і генетики НАН України, ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», ДУ «Інститут серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України» та ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова НАМН України».

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Наукові співробітники Інституту є членами й беруть участь у роботі міжнародних наукових організацій і комітетів: Експертної групи проекту «Моніторинг щитоподібної залози після ядерних аварій (ТМ-NUC)» — 1, Європейської асоціації ендокринологів — 10, Європейської асоціації з вивчення цукрового діабету — 6, Європейської тиреоїдної асоціації — 2, Нью-Йоркської академії наук — 2, Міжнародної федерації нейроендокринологів — 1, Болгарської асоціації андрологів — 1, Американської діабетичної асоціації — 1, Інтернаціональної академії патології — 1 та Європейської групи з надання первинної допомоги хворим на цукровий діабет — 1.

ІННОВАЦІЇ

Патенти

У 2021 р. заявки на видачу охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності не подавались згідно із положенням

Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства» від 21.07.2020 р. №816-IX.

Нововведення

За 2022 рік створено 1 нову технологію:

- спосіб безлігатурної операції на щитоподібній та прищитоподібних залозах із використанням апарату «Патонмед» ЕКВЗ-300 (№ держреєстрації 0622U000124).

За результатами НДР впроваджено в практику 16 власних нововведень, з яких 5 нововведень із методів діагностики та 11 — із методів лікування:

- комплексне лікування автоімунної офтальмопатії за хвороби Грейвса із використанням передопераційної діагностичної ТАПБ, визначення рівня загального вітаміну D₃ та селену в крові;
- методика прогнозування клінічного перебігу та ефективності лікування автоімунної офтальмопатії у хворих на дифузний токсичний зоб;
- діагностика автоімунної офтальмопатії з використанням УЗД та МРТ орбіт;
- оптимізація лікування хворих на дифузний токсичний зоб;
- особливості обміну вітаміну D у дітей з ідіопатичною низькорослістю;
- взаємозв'язок системи гормон/інсуліно-подібний чинник росту-1 та вітаміну D у дітей із низькорослістю;
- спосіб комбінованого лікування низькорослості в осіб препубертатного віку з затримкою внутрішньоутробного розвитку;
- застосування цитологічних методів у передопераційному прогнозуванні радіоїодрезистентності метастазів папілярного раку щитоподібної залози;
- застосування методів передопераційного прогнозування радіоїодрезистентності папілярних раків щитоподібної залози;
- лікування хронічної судинної патології головного мозку в пацієнтів із цукровим діабетом 2-го типу;
- антиаритмічна терапія в пацієнтів із патологією щитоподібної залози;
- спосіб радіонуклідної діагностики діабетасоційованих остеоартритів у пацієнтів із цукровим діабетом;

- раціональний обсяг лімфодисекції при високо диференційованих тиреоїдних карциномах;
- стратегії хірургічного лікування рецидивних радіоїодрезистентних метастазів диференційованої тиреоїдної карциноми в лімфатичні вузли ший;
- застосування вітаміну D у комплексному лікуванні хвороби Грейвса;
- спосіб використання комбінації пробіотикотерапії та інкретиноміметиків з урахуванням концентрації ендogenous ГПП-1 та фенотипових особливостей хворих на цукровий діабет 2-го типу як можливий чинник позитивного впливу на нормалізацію стану кишкової мікробіоти та секрецію ендogenous інкретинів.

Впровадження всіх нововведень підтверджено 19 актами.

Видання

У 2022 р. видано монографію «Клініко-фармакологічні аспекти застосування аналогів інсуліну» (Зінич О.В., Тронько М.Д. Київ: Саміт-книга; 2022. 116 с.), розділ «Effects of letrozole on reproductive organs of male rats of different ages» (автори: Reznikov A.G., Sachynska O.V., Polyakova L.I., Faliush O.A., Yanishevskiy A.V.) в книзі «Issues and Developments in Medicine and Medical Research» (Dr. Suprakash Chaudhury, editor. Book Publisher International, 2022. 190 p.), розділ «Study of the effects of gold and cerium dioxide nanoparticles on normal and cancer cells and tissues» (автори: Reznikov A.G., Faliush O.A., Nosenko N.D., Sachynska O.V., Polyakova L.I., Limareva A.A., Perchyk I.G.) в книзі «Issues and Developments in Medicine and Medical Research» (Dr. Suprakash Chaudhury, editor. Book Publisher International, 2022. 190 p.) і довідник «Мала енциклопедія ендокринолога. Бібліотечка практикуючого лікаря» (Тронько М.Д., редактор. Київ: Видавничий дім Медкнига; 2022. 424 с.).

Також видано 4 планових номери науково-практичного медичного журналу «Ендокринологія/Endokrynologia», який внесений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus Journal Master List і бази даних повнотекстових наукових журналів Open Academic Journal Index. Наказами МОН України від 02.07.2020 р. №886 і від 24.09.2020 р. №1188 журнал внесено до Переліку наукових

Актуальна інформація

фахових видань України (медичні й біологічні науки відповідно).

Наукові співробітники Інституту опублікували 113 праць, у т.ч. 20 — за кордоном. До них входять: 96 статей у періодичних наукових журналах (із них 13 — за кордоном), 14 тез у наукових збірниках (із них 7 — за кордоном), 18 статей опубліковано у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus. Крім цього, співробітники Інституту оформили 1 автореферат дисертації.

Резніков О.Г. є членом редколегії іноземного періодичного видання «Neurophysiology» Q4, що входять до наукометричної бази Scopus.

Вчена рада

Вчена рада Інституту працювала згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 року №848-VIII, Законом України «Про внесення змін до Закону «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 03.09.2020 року №870-IX, Типовим положенням про Вчену раду науководослідної установи НАМН України, затвердженим Постановою Бюро Президії НАМН від 22.12.2017 року №25/3, Положенням про Вчену раду Інституту та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність науководослідних установ.

Відповідно до п. 6 Типового Положення про Вчену раду наукової установи було обрано новий склад вченої ради, який затверджено постановою Бюро Президії НАМН України від 08.04.2021 року №9/4. Серед членів вченої ради 2 академіки НАМН України та члена-кореспондента НАН України, 1 член-кореспондент НАМН України, 12 докторів і 6 кандидатів наук. Очолює вчену раду директор Інституту, д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, член-кор. НАН України Тронько М.Д.

2022 р. відбулося 12 засідань вченої ради, на яких розглянуто 42 питання. Серед них 82% стосувалися наукової, 5% — організаційно-методичної, 8% — лікувальної та 5% — господарчої діяльності установи.

Спеціалізована вчена рада

Наказом МОН України №894 від 10.10.2022 р. утворено спеціалізовану вчену раду Д 26.558.01 із правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня

доктора (кандидата) терміном на 3 роки за фахом 14.01.14 — «ендокринологія» (медичні науки).

На підставі рішення Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 6 червня 2022 р. присуджено науковий ступінь доктора медичних наук завідувачці клініко-діагностичним відділенням Інституту Черській Марії Сергіївні (науковий консультант: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.); дисертаційна робота «Кардіocereбральні порушення у хворих на цукровий діабет з церебральним атеросклерозом: особливості взаємозв'язків, чинники прогресування, діагностика та шляхи корекції» була захищена 17 грудня 2021 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д26.558.01 при Інституті за спеціальністю 14.01.14 «ендокринологія».

Підготовка кадрів

Рішенням Атестаційної колегії МОН України від 02.11.1999 р., протокол №4/9-2/4, затверджено постійну докторантуру зі спеціальності 14.01.14 — «ендокринологія» в Інституті, яку перереєстровано рішенням Атестаційної колегії МОН України від 27.12.2002 р., протокол №759.

В Інституті постійно здійснюється робота, спрямована на підготовку кадрів вищої кваліфікації — кандидатів і докторів наук, через аспірантуру зі спеціальності 14.01.14 — «ендокринологія» та підготовку дисертацій здобувачами. На кінець 2022 р. на базі Інституту здобувачами виконувалися 7 докторських і 7 кандидатських дисертацій.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 6 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та на підставі рішень Ліцензійної комісії МОН України (протокол №56/2 від 15.06.2017 р.) Інституту видано ліцензію на впровадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти: підготовка докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація «ендокринологія») з ліцензійним обсягом освітньої послуги — 10 осіб. (Підстава: Наказ МОН України №123-л від 16.06.2017 р.). У звітному році Інститут звернувся до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з проханням про ухвалення рішення про

умовну (відкладену) акредитацію відповідно до п.2 Постанови КМУ №295 від 16 березня 2022 р. Документи акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми подані до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 26 травня 2023 р.

Станом на 01.01.2022 р. в аспірантурі зі спеціалізації 14.01.14 – «ендокринологія» навчалися: без відриву від виробництва на умовах контракту – 3 особи та з відривом від виробництва державним коштом – 3 особи.

Протягом року до аспірантури з відривом від виробництва державним коштом зараховано 1 лікаря. 1 особа перебуває в академічній відпустці по догляду за дитиною.

Станом на 01.01.2023 р. в аспірантурі зі спеціалізації 14.01.14 – «ендокринологія» навчаються 6 аспірантів: в аспірантурі з відривом від виробництва коштом державного бюджету – 4 особи та в аспірантурі без відриву від виробництва на умовах контракту – 2 особи.

Поза аспірантурою виконують дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії 7 осіб.

Докторант Інституту (випуск 2022 р.) Булдигіна Юлія Валеріївна (науковий консультант: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.) подала дисертаційну роботу до спеціалізованої ради 27.10.2022 р.

З метою підвищення фахової кваліфікації лікарів-ендокринологів України по системі *on line* проведено 5 науково-практичних конференцій «Школа ендокринолога» з питань сучасної теоретичної та клінічної ендокринології, а також виїзний науково-практичний семінар «Проблеми розбудови сучасної цитологічної діагностики на Україні».

Лікувально-профілактична робота

Клініка Інституту є науково-практичним структурним підрозділом, на базі якого надається високоспеціалізована медична допомога профільним хворим, проводиться апробація нових методів діагностики та лікування, фармпрепаратів і медичної техніки. Клініка є базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів і підвищення кваліфікації лікарів. Структура спеціалізованих відділень клініки відповідає науковій тематиці Інституту.

Ліжковий фонд складається зі 182 ліжок і розподіляється по відділеннях наступним чином:

відділення дитячої ендокринної патології – 30 ліжок, відділення діабетології – 40 ліжок, відділення загальної ендокринної патології – 40 ліжок, хірургічне відділення і відділення анестезіології та інтенсивної терапії – 40 ліжок, відділення радіонуклідної діагностики та терапії радіо-фармацевтичними препаратами – 10 ліжок, відділення клінічної фармакології – 14 ліжок і відділення офтальмо-ендокринної патології – 8 ліжок, а також окремо відділення денного стаціонару – 14 ліжок.

Аналіз ефективності роботи клініки Інституту свідчить, що планові показники її роботи істотно не відрізняються від показників інших клінік: проліковано хворих у стаціонарі – 3 038, проведено ліжко-днів – 27 418, середнє число зайнятості ліжок – 150,65, середній обіг ліжка – 16,69, середня тривалість перебування хворого на ліжку – 9,03 дня, що є оптимальним на цьому етапі з урахуванням санітарно-епідеміологічної ситуації в країні та світі (план ліжко-днів виконано на 46,8% через складну санітарно-епідеміологічну ситуацію в країні).

У стаціонарі проліковано 1,10% хворих I категорії складності, 1,30% – II, 41,88% – III, 29,63% – IV і 26,09% – V категорії складності, тобто в клініку Інституту госпіталізують хворих зі складною ендокринною патологією (летальність – 0,03%). Проведено 1 046 операцій (післяопераційна летальність – 0,0%). За звітний період госпіталізовано 2 550 тематичних хворих (83,93%).

У консультативній поліклініці Інституту прийнято 32 076 хворих, у т.ч. 30 012 дорослих і 2 064 дітей, 15 865 киян і 16 211 осіб з інших населених пунктів (зокрема, 5 574 мешканців сільської місцевості).

Головною акредитаційною комісією при МОЗ України 2018 р. клініці Інституту присвоєно вищу категорію.

У звітному році Інститут був визначений госпітальною базою для приймання хворих та осіб із підозрою на COVID-19 відповідно до Розпорядження Керівника робіт із ліквідації наслідків надзвичайної ситуації від 27.10.2021 р. №21.

Штат співробітників

Станом на 31.12.2022 р. в Інституті працює 427 співробітників, у т.ч. за розділом «клініка» – 323 (49 лікарів, 3 доктори наук і

Актуальна інформація

7 кандидатів наук) і за розділом «наука» — 104 (64 наукових співробітника, 17 докторів наук і 29 кандидатів наук).

У складі вчених Інституту працюють: акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України Резніков О.Г., чл.-кор. НАМН України Ковзун О.І., а також 8 професорів, 6 заслужених діячів науки й техніки України та 4 заслужених лікарів України. Провідні вчені Інституту є членами та експертами міжнародних організацій — Організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої організації охорони здоров'я, членами іноземних академій наук і наукових товариств.

Дипломом Президії НАМН України відзначено як кращу НДР «Дослідження частоти BRAF^{V600E} мутації в радіогенних і спорадичних папілярних тиреоїдних карциномах залежно від віку хворих на час операції» (наукові керівники: акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України Тронько М.Д. і д-р біол. наук, проф. Богданова Т.І., строки виконання: 2019-2021 рр.), яка була виконана за держбюджетом НАМН України за КПКВ 6561040 «Прикладні наукові та науково-технічні розробки».

Канд. біол. наук Фалюш О.А. отримувала стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених (підстава: Рішення президії Комітету з Державних премій України від 06.11.2020 р. №6, від 29.04.2021 р. №1 і від 26.10.2021 р. №5 та Наказу Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки від 26 квітня 2022 року №12/01-11).

Список використаної літератури

- Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІІ. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» у 2018 році. *Ендокринологія*. 2019;24(1):81-92. (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Gonchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2018. *Endokrynologia*. 2019;24(1):81-92. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2019.24-1.81.
- Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІІ. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2019 рік. *Ендокринологія*. 2020;25(2):184-194. (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2019. *Endokrynologia*. 2020;25(2):184-194. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2020.25-2.184.
- Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІІ. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2020 рік. *Ендокринологія*. 2021;26(2):205-220. (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2020. *Endokrynologia*. 2021;26(2):205-220. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2021.26-2.205.
- Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІІ. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2021 рік. *Ендокринологія*. 2022;27(2):158-186. (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2021. *Endokrynologia*. 2022;27(2):158-186. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2022.27-2.158.
- Тронько МД, Ковзун ОІ, Левчук НІ, Пушкарєв ВВ, Лукашеня ОС, Пушкарєв ВМ. Активність сигнального каскаду P13K/Акт у плазмі та мононуклеарах периферичної крові у хворих на цукровий діабет 2-го типу. *Ендокринологія*. 2023;28(1):5-20. (Tronko MD, Kovzun OI, Levchuk NI, Pushkarev VV, Lukashenia OS, Pushkarev VM. Activity of the P13K/AKT signaling cascade in blood plasma peripheral mononuclear cells in patients with type 2 diabetes. *Endokrynologia*. 2023;28(1):5-20. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-1.5.
- Резніков ОГ, Сачинська ОВ, Фалюш ОА, Лимарева АА, Перчик ІГ. Ендокринні дизраптори — пренатальні чинники розладів репродуктивного здоров'я. *Ендокринологія*. 2023;28(1):21-35. (Reznikov OG, Sachynska OV, Falyush OA, Lymareva AA, Perchik IG. Endocrine disruptors — prenatal factors of reproductive health disorders. *Endokrynologia*. 2023;28(1):21-35. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-1.21.
- Попова ВВ, Гетьман НВ, Лабанець ЯІ, Куліковська ГВ, Фурманова ОВ, Зак КП, та ін. Механізм дії та особливості застосування холекальциферолу у дітей та підлітків на етапах розвитку цукрового діабету 1-го типу. *Ендокринологія*. 2023;28(1):36-50. (Popova VV, Het'man NV, Labanets YaI, Kulikovska HV, Furmanova OV, Zak KP, et al. The mechanism of action and features of the use of cholecalciferol in children and adolescents at the stages of the development of type 1 diabetes. *Endokrynologia*. 2023;28(1):36-50. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-1.36.
- Тронько МД, Зелінська ГВ, Замотаєва ГА, Черська МС, Божок ЮМ, Кучменко ТМ, та ін. Удосконалені методи діагностики, прогнозування та корекції ендокринопатій (раку щитоподібної залози та цукрового діабету). *Ендокринологія*. 2023;28(2):103-119. (Tronko MD, Zelinska HV, Zamotayeva HA, Cherska MS, Bozhok YuM, Kuchmenko TM, et al. Advanced methods of diagnosis, prognosis and correction of endocrinopathies (thyroid cancer and diabetes). *Endokrynologia*. 2023;28(2):103-119. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.103.
- Кравченко ВІ, Сімуров ОВ, Раков ОВ, Лузанчук ІА, Ковтун ВА, Красніков ВІ. Елементарне забезпечення населення України та його значення при тиреоїдній патології. *Ендокринологія*. 2023;28(2):120-135. (Kravchenko VI, Simurov AV, Rakov OV, Luzancyuk IA, Kovtun VA, Krasnikov VI. Elemental support of the population of Ukraine and its importance in thyroid pathology. *Endokrynologia*. 2023;28(2):120-135. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.120.
- Орленко ВІ, Іваськіва КЮ, Добровинська ОВ, Тронько КМ, Болгарська СВ, Прохорова ГО. Удосконалені методи лікування хворих на ожиріння на основі вивчення деяких патогенетичних чинників цього захворювання. *Ендокринологія*. 2023;28(2):136-150. (Orlenko VL, Ivaskiva KYu, Dobrovynska OV, Tronko KM, Bolgarska SV, Prohorova GO. Improved methods for treatment of obese patients based on the study of some pathogenetic factors of this disease. *Endokrynologia*. 2023;28(2):136-150. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.136.
- Терехова ГМ, Булдігіна ЮВ, Федько ТВ, Клочкова ВМ, Страфун ЛС, Лисова ЗГ, та ін. Оптимізація лікування хворих на дифузний токсичний зоб з аутоімунною офтальмопатією на підставі аналізу клініко-імунологічних особливостей перебігу захворювання та віддалених результатів лікування. *Ендокринологія*. 2023;28(2):151-166. (Terekova HM, Buldyhina YuV, Fedko TV, Klochkova VM, Strafun LS, Lysova ZG, et al. Optimization of the treatment of patients with diffuse toxic goiter and autoimmune ophthalmopathy based on the analysis of clinical and immunological features of the course of the disease and

distant results of treatment. *Endokrynologia*. 2023;28(2): 151-166. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.151.

12. Тарашченко ЮМ, Омельчук ОВ, Коваленко АЄ, Остафійчук МВ, Янчій ІР, Болгов МЮ. Оптимізація діагностики, хірургічного лікування та прогнозування перебігу пухлин щитоподібної залози та інцидентом надниркових залоз. *Ендокринологія*. 2023;28(2):167-178 (Tarashchenko YuM, Omelchuk OV, Kovalenko AYe, Ostafiychuk MV, Yanchiy IR, Bolgov MYu. Optimization of diagnosis, surgical treatment and prediction of the course of thyroid tumors and incidental adrenal glands. *Endokrynologia*. 2023;28(2): 167-178. Ukrainian). DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.167.

Список скорочень:

Інститут — Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України»

МОН — Міністерство освіти і науки (України)

НАМН — Національна академія медичних наук (України)

НАН — Національна академія наук (України)

НДР — науково-дослідна робота

The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2022

M.D. Tronko, O.I. Kovzun, N.V. Sologub, I.V. Honchar, I.P. Pasteur

State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine»

Abstract. State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine» (hereinafter — the Institute) is an advisory and hospital institution which provides care to adults and children with endocrine pathology. The Institute is also the leading scientific research base in Ukraine to prepare graduate students, clinical residents, defense of doctoral and candidate dissertations in the field of «endocrinology», to train specialists in internship and information courses. **The goal** is to analyze the results of the Institute's work for 2022. **Material and methods.** The object was the report of the Institute for 2022, and the subject — scientific reports on topics and projects, statistics on science and clinic ones. Research methods include the selection, grouping and analysis of scientific reports and statistics. **Results.** Realization of 5 fundamental researches in the field of theoretical and clinical medicine, 9 applied and scientific, and technical developments and 1 international research program was continued at the Institute in 2022. One new technology was created, 16 own innovations (5 in diagnostic methods and 11 in treatment methods) were implemented into practice. There were 113 works, including 20 ones published abroad. 18 articles have been published in publications indexed by Web of Science, and/or Scopus scientometric bibliographic databases. Monograph, 2 chapters in the textbook and directory, as well as 4 scheduled issues of a scientific and practical medical journal «Ендокринологія/En-

dokrynologia» were published. 3038 patients were treated in the Institute hospital and 1046 patients were operated in the Surgical Department, 32076 patients were received in the polyclinic. According to the results of the state attestation the Institute is referred to the 1st qualification category and it is entered into the State Register of Scientific Institutions, which are provided with state support. 2 academicians of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine and corresponding members of the National Academy of Sciences of Ukraine, one corresponding members of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, 8 professors, 20 doctors of sciences and 36 candidates of sciences, 6 honored workers of science and technology of Ukraine and 4 honored doctors of Ukraine work at the Institute. **Conclusion.** The Institute occupies a leading position among the institutions of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine.

Keywords: State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine», science, clinic, staff.

Для цитування: Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2022 рік. *Ендокринологія*. 2023;28(2):194-202. DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.194.

Адреса для листування: Пастер Ігор Петрович, pasteur@ukr.net, ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», вул. Вишгородська, 69, Київ 04114, Україна.

Відомості про авторів: Тронько Микола Дмитрович, д-р мед. наук, проф., чл.-кор. НАН України, акад. НАМН України, директор Інституту, ORCID: 0000-0001-7421-0981; Ковзун Олена Ігорівна, д-р біол. наук, проф., чл.-кор. НАМН України, заступник директора Інституту з наукової роботи, ORCID: 0000-0001-8164-7671; Сологуб Неля Віталіївна, канд. мед. наук, старш. наук. співроб., вчений секретар Інституту, ORCID: 0000-0001-6872-0854; Гончар Ірина Володимирівна, канд. біол. наук, старш. наук. співроб., провідний науковий співробітник відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, ORCID: 0000-0002-2016-4796; Пастер Ігор Петрович, канд. мед. наук, старш. наук. співроб., головний науковий співробітник відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, ORCID: 0000-0002-8199-833X.

Особистий внесок: Тронько М.Д. — ідея статті; Ковзун О.І. — редактування статті; Сологуб Н.В. — підготовка звіту; Гончар І.В. — підготовка звіту; Пастер І.П. — написання статті.

Фінансування: стаття підготовлена в рамках бюджетного фінансування НАМН України.

Декларація з етики: автори задекларували відсутність конфлікту інтересів і фінансових зобов'язань.

Стаття: надійшла до редакції 07.06.2023 р.; перероблена 13.06.2023 р.; прийнята до друку 14.06.2023 р.; надрукована 30.06.2023 р.

For citation: Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Honchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2022. *Endokrynologia*. 2023;28(2):194-202. DOI: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.194.

Correspondence address: Pasteur Ihor Petrovych, pasteur@ukr.net,

Актуальна інформація

State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine», Vyshgorodska Str., 69, Kyiv 04114, Ukraine.

Information about the authors: Tronko Mykola Dmytrovych, Dr. Sci. (Medicine), Prof., Cor. Member of the NAS of Ukraine, Acad. of the NAMS of Ukraine, Director of the Institute, ORCID: 0000-0001-7421-0981; Kovzun Olena Ihorivna, Dr. Sci. (Biology), Prof., Cor. Member of the NAMS of Ukraine, Deputy Director of the Institute for Scientific Affairs, ORCID: 0000-0001-8164-7671; Sologub Nelia Vitaliivna, Cand. Sci. (Medicine), Scientific Secretary of the Institute, ORCID: 0000-0001-6872-0854; Honchar Iryna Volodymyrivna, Cand. Sci. (Biology), Senior Scientist, Leading Research of the Department of Fundamental and Applied Problems of Endocrinology, ORCID:

0000-0002-2016-4796; Pasteur Ihor Petrovych, Cand. Sci. (Medicine), Senior Scientist, Chief Research Fellow of the Department of Fundamental and Applied Problems of Endocrinology, ORCID: 0000-0002-8199-833X.

Personal contribution: Tronko M.D. — the idea of article; Kovzun O.I. — editing the article; Sologub N.V. — reporting; Honchar I.V. — reporting; Pasteur I.P. — writing an article.

Funding: The article was prepared within the framework of budgetary funding of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine.

Declaration of ethics: The authors have declared no conflicts of interest or financial obligations.

Article: received June 07, 2023; revised June 13, 2023; accepted June 14, 2023; published June 30, 2023.